

РЕЦЕНЗИЯ

От доц. д-р Петър Райков Петров, относно конкурс за академична длъжност „доцент“ по област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика (Теория на възпитанието и дидактика – професионално образование и обучение) в Педагогически факултет – катедра „Технологично обучение, професионално образование и предучилищна и начална училищна педагогика“ на Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“.

1.Общо представяне и професионална биография на кандидата

По обявения конкурс (обнародван в ДВ, бр. 48, 16.06.2017 г.) единствен кандидат е гл. ас. д-р Васил Иванов Василев. Посоченият кандидат започва трудовата си кариера като електромонтьор. Постепенно след 1985 год. започва да обогатява своята професионална биография: учител в СОУ „Панайот Волов“ гр. Шумен, асистент и главен асистент в ШУ „Епископ Константин Преславски“ . Задължителните проекции за утвърждаване статута му на преподавател са магистърски степени по „Педагогика на трудово-политехническата подготовка“ и „Социална педагогика, придобити съответно в ЮЗУ „Н. Рилски“, гр. Благоевград и ШУ „Еп. К. Преславски“. Защитената докторска степен през 2014 год. на тема: „Влияние на интерактивните методи върху познавателната ефективност на обучението по домашна техника и икономика- V клас“ е с насоченост към обявения конкурс за „доцент“. Посоченият дисертационен труд обединява три информационни цялости: технологичното обучение в системата на общообразователна подготовка; приложението на интерактивните методи и техники като педагогическа иновация; отражението на интерактивната образователна среда върху ефективността на обучението по домашна техника и икономика. В съответствие с изискванията са обявените от кандидата социални, организационни, технически умения и компетентности. Участвал е в 11 научноизследователски проекти. Професионалните ангажименти са свързани и с учебната дейност (разработване на лекционни курсове и учебни програми, публикуване на учебни материали, ръководство на дипломни работи и проекти). Самопредставянето на гл. ас. д-р В. Василев в професионалната общност е доказателство за неговите личностни качества, професионални умения,

възможности за реална преценка на стила на междуличностни взаимоотношения в трудовата среда. Академичните задължения са в спектъра на неговата подготовка и професионален опит.

II. Обща характеристика нанаучноизследователската и научноприложната дейност на кандидата

В представените документи научната продукция има следния вид: монографични трудове – 2; учебници и учебни помагала; статии и доклади – 23. Чрез анализа на посочената научна продукция се убеждаваме в професионалната активност и творческа последователност, в авторовата продуктивност в областите на обявения конкурс за доцент. В спектъра на представените за рецензиране публикации се забелязва основателния и мотивиран интерес към съвременната дидактика и нейните иновативни аспекти в областта на технологичното обучение, към актуалните проблеми на професионалното образование, към методиката на обучение по техника и технологии в средното училище.

III. Анализ и оценка на научната продукция на кандидата

Логично е оценката на научната продуктивност на конкретен кандидат за длъжност, приоритетно да бъде ориентирана към представените монографии. Забелязва се (а и утвърждава интереса на В. Василев) към тематичната определеност на защитената дисертация. В монографичния труд „*Съвременни аспекти на професионалното образование и технологичното обучение*” са засегнати единадесет проблемни области, които в панорамен вид, ориентират читателя към възможностите на автора да ги интерпретира от гледна точка на теорията и практиката. Реално пет от тях са в спектъра на интерактивното обучение. В научната литература приложението на технологичния подход в образованието се свързва с интерактивните методи и похвати в контекста на конструктивистката образователна парадигма. По мнението на специалистите именно в условията на интерактивната образователна среда се използват различни технологии, подкрепящи и улесняващи ефективното учене. Съществува и един научен проблем, който не е във фокуса на вниманието на кандидата –разграничението на интерактивните методи и техники. Необходимо е да се направи и следния извод.

Създаването на определени модели, водещи идеи и подходи в съвременното образование е предпоставка за рационални педагогически и методически решения и в областта на професионалното образование и технологичното обучение. По специален интерес заслужава описаната в труда технология за реализация на интерактивното обучение. Именно чрез бинарната дейност на субектите в обучението се създава своеобразен интелектуален и емоционален фон на дидактическо общуване. В интерактивната образователна среда се реализират определени стратегии и техники на преподаване и учене. Възможно е върху тези проблемни полета кандидата да акцентира повече своето внимание. Такава ориентация може да се изразена в бъдещи публикации. Основателно се отделя място на формите за реализация на интерактивността в професионалното образование и обучение – лекции, семинарни и лабораторни упражнения със студентите. Определено приносно значение се наблюдава и в текста на оценяване на учителския труд. А това е своеобразен рефлексивен подход към някои съвременни проблеми на педевтологията.

Съдържанието на разгледаната монография намира своито естествено продължение във втория труд озаглавен *„Интерактивните методи на обучение и мястото им в технологичната култура“*. В първата му част се разглежда технологичното обучение в системата на общообразователната подготовка. За да се навлезе в областта на технологичната култура се прави исторически преглед на развитието на идеята за трудовото обучение и възпитание, изясняват се основни понятия в областите техника и технологии. В аспекта на технологичната култура се прави съпоставителен анализ на нейните измерения в съвременните европейски и световни образователни системи. Ценностните ѝ приложни аспекти намират подробна характеристика чрез образователните програми по домашна техника, икономика и технологии в V-VIII клас (вкл. учебната програма по „Технологии и предприемачество“ в V клас). Втората част на труда е с определено емпирични измерения. А този индивидуален поглед и решение значително повишава качеството на научния труд. Реално според таксономията на педагогическите изследвания персоналното изследване на В. Василев има приложен характер с цел използването на интерактивните методи, тяхното място и значение в

обогаляване технологичната култура на учениците. Обяснен е проекта (изследователската програма), както и концептуалните възгледи на емпиричното изследване (цел, задачи, предмет, обект, хипотеза, методи и инструментариум). Критериите и показателите на резултатите от проучването са редуцирани според известната таксономия на Б. Блум: знания; разбиране; приложение; анализ; синтез; оценка. Подробно е осъществен количествен и качествен анализ на персоналното изследване. В действителност това е педагогическия анализ на данните, който има за цел да разкрие закономерностите и механизмите при формиране на технологичната култура. Важни са и констатациите, които прави кандидата. Ще се позовем на две от тях. Първата, е в значимостта и специфичните характеристики на технологичното обучение, които го различават от останалите групи предмети, изучавани в училище; втората, в заключението, че в него намират приложимост и социалните технологии, особено тези, които имат висока степен на приложимост в ежедневната дейност на хората. Изводите и препоръките в края на монографията са конкретни, изведени от методологията на изследването. Преценяваме, че предложеният труд като изразено текстово съдържание има достатъчна по обем емпирична стойност и представителност. Чрез такъв подход технологичното обучение се обяснява с реалностите на обществената практика.

Методическото пособие по технологии и предприемачество за пети клас (в съавторство с К. Велчева) е предложено в два варианта: на хартиен и електронен носител. В конкретна форма са разработени теми съобразени с учебната програма по учебния предмет „Технологии и предприемачество“. В структурното си изражение това са шест области на компетентност, чрез които се реализират ключовите компетентности за учене през целия живот.

Предметните области отразени в *научните статии и доклади* всъщност, потвърждават професионалните интереси и предпочитания на кандидата. Чрез тях се придобива допълнителна информираност върху редица по-частни проблеми в областта на интерактивните методи, на тяхното изследване и приложение по „Домашна техника и икономика“ в V клас; особеностите при формиране на технологичната култура у учениците

по посочения учебен предмет, екологизацията на учебното му съдържание и др. Навлиза се и в проблематика логично, обвързана със съвременното технологично обучение: интерактивните лекции в технологичното обучение; приложението на интерактивната дъска като образователна технология; формирането на икономически понятия в технологичното обучение; оценяването на учителския труд.

IV. Оценка на основните научни приноси на кандидата

Основните научни приноси (като обобщена констатация) засягат: първо, актуални аспекти на съвременното технологично обучение; второ, технология на интерактивните методи и тяхното приложение в образователната практика и при формиране на технологичната култура; трето, аналитично представяне на учебния предмет „Технологии и предприемачество“, съобразено с новия Закон за предучилищното и училищното образование; четвърто, разглеждане равнищата на познавателната самостоятелност.

V. Значимост на публикациите на участниците в конкурса

Публикациите на кандидата В. Василев представляват интерес за специалистите, разработващи съвременните проблеми на професионалното образование и технологичното обучение, включително тези, които имат насоченост към внедряването на новото учебно съдържание по „Технологии и предприемачество“. Проблематиката отнасяща се до приложението на интерактивните методи може да бъде използвана от педагози и методисти, от студенти и докторанти, от представители на други научни направления.

VI. Предложения и препоръки

Колегиалните предложения обикновено имат препоръчителен характер, обоснован от утвърдените през годините мотиви и нагласи за професионално самоутвърждаване. В същото време е необходимо да се обръща внимание и на променящите се условия и фактори, влияещи върху динамиката на педагогическо знание, закономерно променящо се от реформите в образователната система, от съществуващата нормативна база, от потребностите на професионалните общности – учители,

образователни дейци и университетски преподаватели. Вероятно ще са необходими и по-задълбочени емпирични изследвания в областта на технологичното обучение, в методиката на преподаване по учебния предмет „Технологии и предприемачество“.

Общо заключение:

По обем, тематична определеност, теоретически и научно-приложни приноси, както и цялостната преподавателска дейност на Васил Иванов Василев напълно отговарят на изискванията на ЗКРАС за присъждане на научното звание „доцент“. Това ми дава достатъчно основание да предложа на уважаемото жури кандидата да бъде избран на академичната длъжност „доцент“ на ШУ „Епископ Константин Преславски“ по област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика (Теория на възпитанието и дидактика – професионално образование и обучение).

Гр. Русе

25.10.2017 год.

Рецензент:



(доц. д-р Петър Петров)